

Brexit kergitab Suurbritannias toiduainete hindu ja jätab farmerid segastesse vetesse

Suurbritannia Põllumeeste Liidu (National Farmers Union) presidendi Meurig Raymondil sõnul on Brexiti tulemusena oodata lühiajalist toiduhindade tõusu, kuna Ühendkuningriik on sõltuv toidu impordist. Seni 3 miljardi naela väärtuses eurotoetusi saanud põllumehed on jäetud segastesse vetesse.

„Kahjuks toodame vaid 60% Suurbritannias tarbitavast toidust, seega oleme sõltuvad impordist. Naela nõrgenemine tähendab imporditud kallinemist. Võime kergesti sattuda muu maailma pantvangiks juhul, kui tegu on näiteks kliimakaastroofi või valuuta nõrkusega,“ sõnas Meurig.

Löögi all on kaubandus ja põllumajandustoetused

Teine suur murekoht on kaubandus, täpsemalt Briti toodete eksport Eu-

roopa Liitu ning kehtestatavad impordimaksud.

„Ühendkuningriik ekspordib EL-i 38% riigis toodetavast lambalihast, seega sõltume suuresti EL nõudlusest. Ekspordime ka üle 3 miljoni tonni nisu ja otra aastas, samuti veiseliha ning juustu. Kõik sektorid kannatavad, juhul kui kaotame need ekspordivõimalused, kuid haavatavaim on lambakasvatusektor.“

Teadmata on, kas Suurbritannia valitsus katab 2,4 kuni 3 miljardi euro – sõltuvalt kursist – suurusel ÜPP toetused. 2014. aastal oli Briti farmeri keskmine sissetulek pisut üle 20 000 naela ning 55% sellest moodustasid EL toetused. Brexiti pooldajad (sh ÜK põllumajandusminister Geroge Eustice) lubasid referendumil kampaania käigus, et ÜK valitsus katab EL toetused samal määral. NFU presidendi sõnul ei ole vaatamata lubadustele veel ühtki märki sellest, milline täpselt toetuskeem välja nägema hakkab. „Lubame, et teeme valitsusel jalgealu-

se tuliseks, et eurotoetused saaksid kaetud,“ sõnas Meurig.

Neonikotinoidid taas kasutusele

Positiivseks küljeks on aga, et Suurbritannia ei ole enam seotud EL-s kehtiva neonikotinoidide kasutamise keeluga, millest korduvalt erandit taotleti. Meurig rõhutas, et Briti põllumajanduspoliitika ei kaota looduskaitse aspekti. Kui põllumajandustootmine on kasumlik, investeerivad farmerid nii oma ettevõttesse kui ka ümbritsevasse keskkonda, sõnas ta.

Copa-Cogeca: põllumehed ei pea kinni maksma poliitika hinda

Copa-Cogeca peasekretäri Pekka Pesoneni sõnul on Brexit ühtviisi kurb nii Suurbritannia kui ka EL farmeritele, kuid organisatsioonidel tuleb teha kõik, et põllumajandussektor ei peaks kinni maksma poliitiliste otsuste hinda.

Copa-Cogeca hindab väga kõrgelt Ühendkuningriigi põllumajandusorganisatsioonide panust ja abi EL põllumajanduspoliitika väljatöötamisel. Analüüsime veel Brexiti mõju, vastavalt EL institutsioonide ja Briti valitsuse otsustele. Olulisim on aga tagada turu stabiilsus ja vältida katkestusi, arvestades EL ja Suurbritannia kaubandussuhete ulatuslikkust ja tähtsust. Töötame selle nimel, et ei EL ega Suurbritannia põllumajandussektor peaks maksma poliitiliste otsuste eest. Lahkumisläbirääkimised peaksid jõudma lõpule kahe aasta jooksul, nii nagu näeb ette Lissaboni leping, ütles Pesonen.

Võitlus ebaõiglaste kaubandustavadega: Euroopa Parlament kutsub ELi tegudele

7. juunil vastu võetud resolutsioonis kutsuvad saadikud Euroopa Komisjoni üles esitama ettepanekud, kuidas tõhustada võitlust ebaõiglaste kaubandustavadega toiduainete tarneahelas. Eesmärgiks on tagada õiglane tasu põllumeestele ja laiem valik tarbijatele ning õiglased ja läbipaistvad suhted toidutootjate, -tarnijate ja -turustajate vahel, et vältida ületootmist ja toidu raiskamist.

Ebaausate kaubandustavade arutelul Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees osales Europarlamendi asepresident Mairead McGuinness

“Tänaseni tehtu ei ole piisavalt efektiivne, mistõttu esitamegi uuesti soovitusel. Rohkem tuleb tööd teha toidutootjate ja kauplusekettide suhete parandamiseks, seda eriti nn hirmufaktori vähendamiseks. Euroopa Komisjon peab tegutsema aktiivsemalt ebaõiglaste kaubandustavade vastaste vahendite väljatöötamisega,” ütles raportöör Edward Czesak (ECR, PL).

Selleks, et parandada põllumajandustootjate olukorda toiduainete sektoris, tuleb tegeleda ebaõiglaste kaubandustavade probleemiga, mis tuleneb peamiselt tulu ja võimu tasakaalustamatusest toiduainete tarneahelas, öeldakse hääletega 600 poolt, 48 vastu, 24 erapooletut vastu võetud resolutsioonis.

Resolutsioonis rõhutatakse, et toodete müümine tootmiskuludest madalama hinnaga ja tõsised kuritarvitused seoses selliste põlluma-

janduslike põhitoiduainetega nagu piimatooted või puu- ja juurviljad, mida suured jaemüüjad pakuvad klientide meelitamiseks alla turuhinna, ohustavad sellise toodangu pikaajalist jätkusuutlikkust.

Ebaõiglastel kaubandustavadel on põllumajandustootjate jaoks tõsised negatiivsed tagajärjed: väiksem kasum, eeldatust kõrgemad kulud, toidu ületootmine ja raiskamine ning raskused finantsplaneerimisel. Saadikud rõhutavad, et sellised negatiivsed tagajärjed vähendavad lõppkokkuvõttes tarbijate valikuvõimalusi.

Vabatahtlikud ja isereguleeruvad süsteemid võivad pakkuda kulutõhusaid võimalusi turul ausa käitumise tagamiseks ja ebaõiglaste kaubandustavade likvideerimiseks, leiavad saadikud, kuid lisavad, et siiani on selliste süsteemide edu olnud tagasihoidlik. Põhjustena tuuakse välja piisav jõustamise puudumine;

põllumajandustootjate alaesindatus; pole erapooletuid juhtimisstruktuure ja vaidluste lahendamise mehhanismides ei arvestata tarnijate “hirmufaktoriga”.

Selleks, et võidelda ebaõiglaste kaubandustavade ja tagada, et Euroopa põllumajandustootjatel ja tarbijatel on võimalus saada kasu õiglastest müümise ja ostmise tingimustest, on vaja ka ELi tasandi raamõigusakte, leiavad saadikud vastu võetud resolutsioonis.

Resolutsioonis märgitakse, et tarneahelaalgatust ning muid liikmesriikide ja ELi tasandi vabatahtlike süsteemide tuleks edasi arendada ja edendada täiendusena liikmesriikide mõjusatele ja tugevatele jõustamismehhanismidele. Samas tuleb tagada anonüümsete kaebuste esitamise võimalus ja hoiatava mõjuga karistuste kehtestamine ning tegevuse koordineerimine ELi tasandil.

Copa-Cogeca kiidab Europarlamendi üleskutset tarneahelat tasakaalustava seadusandluse loomiseks

Copa-Cogeca tervitas Europarlamendis valdava häälteenamusega kinnitatud nõudmist Euroopa Komisjonile seadusandluse koostamiseks ebaausate kaubandustavadega võitlemiseks. Tervet ELi puudutavate probleemidega tegelemiseks on vaja ka EL ülest lahendust.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen ütles: “On suurepärane, et eurosaadikud mõistsid, et seadusandlik raamistik EL tasandil on oluline võitlemaks ebaausate kaubandusvõtetega ja tagada, et Euroopa farmerid ja tarbijad saavad kasu ausast kaubandusest. Copa-Cogeca on sellest rääkinud juba kaua aega. On ebaõiglane, et põllumehed

terves Euroopas on aina enam surutud töötlejate ja kaubanduse surve vahele. Hind, mille põllumees oma toote eest saab, ei kata sageli isegi tootmiskulusid. Müük alla omahinna peab lõppema.”

Copa-Cogeca ootab nüüd Euroopa Komisjonilt parlamendi raportis märgitu arvesse võtmist ning EL ülese seadusandluse koostamist.

Koda palus peaministrilt toetust kriisis Eesti põllumajandussektorile

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda pöördus 28.-29. juunini toimuva Euroopa Ülemkogu kohtumise eel peaminister Taavi Rõivase poole, et tuletada peaministrile meelde Venemaa majandussanktsioonide ränka hinda Eesti põllumajandustootjate jaoks. Tekkinud olukorras on kriitilise tähtsusega, et Euroopa Liit eraldaks täiendavaid vahendeid põllumajandustootjate olukorra leevendamiseks väljaspool EL ühise põllumajanduspoliitika eelarvet.

Peaministrile enne võidupüha saadetud kirjas kutsutakse peaministrilt üles Euroopa Ülemkogul toetama ettepanekuid, mille eesmärgiks on leida võimalusi Euroopa Liidu põllumajandustootjatele Venemaa vastaste majandussanktsioonide tõttu tekkivate kahjude kompenseerimiseks. „Teatavasti on Venemaa vastusanktsioonid EL-i toiduainete impordikeelu näol eriti vales tabanud just Eesti põllumajandustootjaid, mistõttu on hädavajalik leida lisalahendusi meie toidutootmise kestlikkuse kindlustamiseks,“ märgitakse pöördumises.

Kirjas tõdetakse tunnustavalt, et Euroopa Komisjon on viimase paari aasta jooksul suhteliselt operatiivselt rakendanud EL ühise põllumajanduspoliitika raames ettenähtud meetmeid põllumajandustootjate olukorra leevendamiseks ja turgude stabiliseerimiseks. Samas on selge, et ühise põllumajanduspoliitika eelarvet silmas pidades pole praeguses kriisis tekkinud tootjate kahjusid võimalik kompenseerida kaugeltki piisavas ulatuses.

Peaministrile saadetud pöördumisest avaldatakse nõrdimust, et Eesti põllumajandusettevõtetele põhjustab mõõtmatu lisaprobleeme viimaste valitsuskooalitsioonide ja ka praegu ametisoleva valitsuska-

bineti otsus lõpetada riigieelarvest üleminekutoetuste maksmine. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda tunnustab küll valitsuse mullust otsust maksta Eesti piima- ja sealihatootjatele täiendavat kriisiabi, kuid see toetus on antud olukorras olnud kahjuks ilmselgelt ebapiisav (eriti oluliselt vähenenud otsetoetuste kontsektis).

Kirjas selgitatakse, et Venemaa näol oleme kaotanud olulise ekspordituru Euroopa Liidust ja Eestist pärit piimatoodetele, lihale ning puuja köögiviljale. Venemaa impordikeeld tähendab Euroopa põllumajandusele rohkem kui 5 miljardi euro suuruse aastase ekspordikäibe ära kukkumist. Vaatamata jõupingutustele uute turustuskanalite leidmiseks on tasakaal põllumajandussaaduste turgudel jätkuvalt tugevasti häiritud ning turuhinnad ei kata põllumajandustootjate poolt tehtavaid kulutusi toiduainete tootmiseks.

Euroopa Liidus toodetud puu- ja köögivilja ning sealihaga ekspordiväärtus on 2015. aastal 5-10% vähenenud. Sellele lisaks on Euroopa Liit avanud oma turu Ukraina toodetele. Kuna ka Ukraina jaoks on Venemaa turg suletud, siis on EL-i turg Ukraina toodete ekspordimisel peamiseks alternatiiviks. 2015. aastal ületas EL väliskaubandusbilansi puudujääk Ukrainaga põllumajandussaaduste ja toidukaupade osas 3 miljardi euro taseme. Samuti on üleval põhjendatud kartused, et Venemaa turu sulgumine Türgi puuja köögiviljale paneb turutasakaalu EL-i turul veelgi suurema surve alla. Türgi valitsus on ette valmistanud ka veiseliha uusi impordieeskirju, mille mõju meie lihavede kasvatusel võib olla väga negatiivne.

„Euroopa Liit on uuendamas Venemaa vastaseid sanktsioone, mis omakorda tähendab, et ka EL põllumajandustootjaid otseselt puudutavate vastusanktsioonide lõppu pole lähemas tulevikus võimalik loota. Selles olukorras on kriitilise tähtsu-

sega, et Euroopa Liit eraldaks täiendavaid vahendeid põllumajandustootjate olukorra leevendamiseks väljaspool EL ühise põllumajanduspoliitika eelarvet. Vaid lisatoetus annaks põllumajandusettevõtetele võimaluse jätkusuutlikult kohaneda tekkinud uue turuolukorraga,“ rõhutatakse pöördumises.

Olukorras, kus oleme Eestis eelkõige poliitiliste otsuste mõjul sügavasse kriisi sattunud põllumajandussektoris kaotanud juba üle 10% Eesti piimakarjakasvatusest ja üle 20% seakasvatusest, on jätkuvalt vajalikud nii üle-euroopalised jõupingutused kui ka Eesti valitsuse otsused kohaliku põllumajandus- ja toidutootmise kestlikkuse kindlustamiseks.

Pöördumise lõpus loodetakse, et peaminister mõistab Venemaa vastaste majandussanktsioonide hinda Eesti ja Euroopa Liidu põllumajandus- ja toidusektori jaoks. Sanktsioonide kehtestamise põhjused pole kuhugi kadunud, mistõttu ei sea koda neid ka kahtluse alla, kuid Euroopa Liit ja liikmesriikide valitsused peavad senisest selgemalt teadvustama, et meie põllumehed üksinda ei suuda ilma ühiskonna solidaarsuseta sanktsioonide koormat enam pikalt kanda.

Pöördumist peaministrile ajendas tegema Tšehhi Vabariigi ettepanek lisada ülemkogu järeldustesse tekst, mille kohaselt EL liikmesriikide juhid paluvad Euroopa Komisjoniilt „viivitamatult rakendada kõiki vajalikke toetusmeetmeid, sh hulgas vajaduse korral anda ka rahalist abi põllumeestele“. Ülemkogu järeldustes kutsutakse ühtlasi kõiki tarneahela osalisi üles aitama saavutada turutasakaalu. Väljaande AgriFacts andmetel toetasid ülemkogu ettevalmistuste ajal Tšehhi ettepanekut Poola, Prantsmaa, Horvaatia, Slovakkia, Sloveenia, Ungari, Portugali, Hispaania, Luksemburgi, Belgia, Bulgaaria ja Soome saadikud.

Rahvusvahelisel piimaturul positiivsed arengud

28. juunil toimus Brüsselis piimaturu vaatluskeskuse juhtgrupi kohtumine, millel analüüsiti viimaseid arenguid piimaturul. Kohtumisel osalesid erinevate Euroopa piimatootmise tarneahelaga seotud organisatsioonide esindajad (põllumajandustootjad, ühised, piimatööstused, kauplased, jaekaubandus)

Käesoleva aasta esimese nelja kuu piimatoodang kasvas 5,6% võrreldes möödunud aasta sama perioodiga (esimese kolme kuu võrdluses oli kasv lausa 6,8%). Aprillis oli tootmise kasv möödunud aasta sama kuuga võrreldes 1,6% (st et turule lisandus 220 000 tonni piima), seejuures kasvas piima kokkuost tööstuste poolt kõige enam Hollandis, Itaalias, Saksamaal ja Poolas.

Keskmiseks piima kokkuostuhinnaks taluvärvavas kujunes aprillis 27,3 c/kg, mis on viie aasta keskmisest hinnast 19% madalam. Maiks prognoositakse EL-28 keskmise hinna langust 26,6 sendini/kg. Piimatoodete hindade paranemine pole piima kokkuostuhinda veel mõjutanud. Eksperdid ei oota hindade kasvu enne selle aasta septembrit.

Eraladustamise skeemi raames on ladudesse seisma pandud 102 000 tonni võid, 28 200 tonni lõssipulbrit (2016. aastal) ja 48 000 tonni juustu teise taotlusvooru raames. Sekkumis-

varudesse on müüdnud 296 500 tonni lõssipulbrit (nii fikseeritud hinna kui pakkumismenetluse teel). 30. juunist jätkub lõssipulbri sekkumiskokkuost fikseeritud hinna alusel kuni 350 000 tonni täitumiseni.

Piimatoodete hinnad on alates maist üldiselt paranenud, eriti või ja piimapulbri osas. Siiski on hinnad jätkuvalt madalamad kui aasta alguses (v.a vadakupulbril). Lõssipulbri hinnad on kõikunud sekkumishinna lähedal, siiski on märgata väikest hinnatõusu. Valuutakurside areng on seda arengut natuke tasakaalustanud, kui väljendada EL piimatoodete hindu USA dollarites. Vaatamata valuutakursi mõjule on maailmaturu peamistes ekspordipiirkondades piimatoodete hinnad üldiselt kasvanud.

Komisjoni suvise lühiajalise prognoosi kohaselt EL piimatootmine tänavu teisel poolaastal väheneb. Aasta kokkuvõttes oodatakse kokku ostetud piimakoguse 1,4% kasvu.

EL piimatoodete varusid hinnates tõdeti, et tootjate ladudes on lõssipulbri varude tase mõistlikul tasemel, sest sekkumiskokkuost on üleliigse koguse turult ära võtnud. Ühtlasi oodatakse, et lõssipulbri müük sekkumisvarudesse lähinädalatel väheneb kooskõlas turuolukorra paranemisega. Või varusid hinnatakse mõistlikuks, arvestades tugevat nõudlust või järele nii sise- kui välisurgudel. Kuna juustu tootmine on suurenenud suhteliselt vähe, siis peetakse ka juustu-

varude taset pigem mõistlikuks.

Maailma tasemel on piimatootmine tänavu jaanuarist aprillini 3% kasvanud. FAO prognoosib tänavu maailma piimatoodangu 1,6% kasvu. USA piimatootmine aprillis suurenes 1,2%, kasvu toetas lehmade produktiivsuse tõus ja piimalehmade arvu suurenemine. USDA prognoosib USA piimatoodangu tänavuseks aastaseks kasvaks 1,9%. Uus-Meremaa ja Austraalia lõpetavad piimatootmise hooajad negatiivsete numbritega, tootmise vähenemist oodatakse ka järgmiseks hooajaks (prognoositakse tootmise 2-5% vähenemist).

EL piimatoodete eksport oli aprillis heal tasemel, peamiseks sihtriigiks nii mahu kui väärtuse mõttes oli Hiina. Vaid lõssipulbri eksport väheneb, mille põhjuseid nähakse sekkumiskokkuostus ja rahvusvahelise nõudluse vähenemises. Üldiselt peetakse nõudlust rahvusvahelistel turgudel heaks, välja arvatud mõnedes naftariikides.

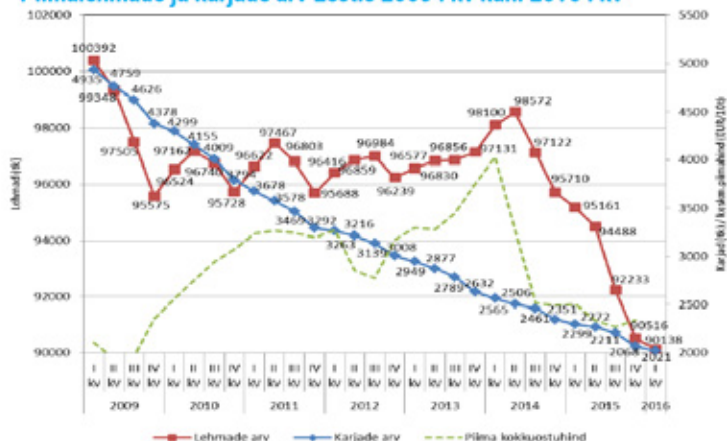
EL jaeturul on vähenenud joogipiima tarbimine Prantsusmaal, Portugalis, Hispaanias ja Suurbritannias. Positiivsemad arengud tarbimise osas on täheldatavad lisandväärtusega linnapiimatoodete osas. Prantsusmaal on väga hea nõudlus mahepiimatoodete osas.

Kokkuvõttes leiti, et kuigi meeolud turgudel on üldiselt paranenud, siis on jätkuvalt vajalik vähendada piima pakkumist.

Piimalehmade arv on langenud alla 90 000 piiri

PRIA loomade registri andmetel on piimalehmade arv Eestis 19. juuni 2016 seisuga langenud 88 529 loomani, veel käesoleva aasta esimeses kvartalis oli piimalehmi 90 138. Kaks aastat tagasi, enne Venemaa embargo kehtestamist küündis lehmade arv Eestis 98 572 loomani, mis tähendab, et loomade arvukus on paari aastaga vähenenud 10,2%. Lehmapidajate arv on kahe aastaga vähenenud rohkem kui viiendiku võrra. Piima kokkuostuhind Eestis oli selle aasta maiks langenud 0,21 euroni/kg, mis on ca 30% madalam tootmise omahinnast.

Piimalehmade ja karjade arv Eestis 2009 I kv kuni 2016 I kv

Allikas: PRIA põllumajandusloomade register

Põllumajanduspoliitikale lisaks on tarvis terviklikku toidupoliitikat

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kiitis mai lõpus heaks arvamuse toidusüsteemide jätkusuutlikkuse kohta. Euroopa Liidu eesistujamaa Hollandi palvel koostatud arvamuse raportööriks oli Mindaugas Maciulevičius, kes igapäevaselt juhib Leedu talutoodete turustamisega tegelevat ühistut. Arvamuses rõhutatakse muuhulgas ka Eesti seakasvatuse jaoks olulist sigade Aafrika katku probleemi.

Majandus- ja Sotsiaalkomitee rõhutas oma arvamuses, et sigade Aafrika katku puhang on näide sellest, kuidas loomahaigused võivad toidusüsteemi kahjustada. Komitee kiitis ühtlasi ettepaneku, mille kohaselt tuleks taudide puhkemisel hüvitada üldiste avalike huvide tõttu kehtestatavatest kauplemispiirangutest tekkiv majanduslik kahju põllumajandusettevõtjatele.

Vajame terviklikku poliitikat

Arvestades kiireloomulist vajadust tegeleda toidu tootmise ja tarbimise mitmete majanduslike, keskkondlike ja sotsiaalsete tagajärgedega, kutsub Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja ELi selge poliitika ja rakenduskava jätkusuutliku, vastupidava, tervisliku, õiglase ja kliimasõbraliku toidusüsteemi loomiseks, mis julgustab koostööd ja vastastikust mõistmist toidu tarneahela kõigi sidusrühmade vahel. Tuleb tagada parem järjepidevus ning toiduga seotud poliitiliste eesmärkide ja vahendite (näiteks seoses põllumajanduse, keskkonna, tervishoiu, kliima, tööhõivega jne) integreerimine, võttes arvesse jätkusuutlikkuse kolme sammast.

Jätkusuutlikele toidusüsteemidele üleminekuks on lisaks põllumajanduspoliitikale tarvis terviklikku toidupoliitikat, mis on kohandatud biomajanduse laiapõhjalise strateegiaga. Erinevate leeride tekki-

mist põhjustavate arutelude asemel on tarvis valdkonnaülest mõtlemist, mis toob kokku komisjoni peadirektoraadid, liikmesriikide erinevad ministriumid ja institutsioonid koos kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning sidusrühmad erinevatest toidusüsteemidest, et tegeleda omavahel seotud probleemidega. Komitee loodab, et mõistetakse toidu tootmise ja tarbimise omavahelist seotust ning et töötatakse välja sobilik Euroopa poliitiline lähenemisviis (sh erinevad eraalgatused), mille abil kaardistatakse jätkusuutlikkuse, tervise ja vastupidavuse ni jõudmiseks vajalikud meetmed. Ka ühine põllumajanduspoliitika ja ühine kalanduspoliitika etendavad ELis tulevikus olulist rolli.

Oluline on tootmisahela põhine lähenemine

Kindlasti on tarvis üle minna jätkusuutlikumatele toidusüsteemidele, hõlmates kõik etapid alates tootmisest kuni tarbimiseni: tootjad peavad kasvatama rohkem toitu, vähendades selle keskkonnamõju, ning tarbijaid tuleb julgustada võtma kasutusele väiksema CO₂-jalajäljega toitvaid ja tervislikke toitmiseviise. EL peaks suurendama jõupingutusi ÜRO säästva arengu eesmärkide rakendamiseks, kuna need tagavad üliolulise raamistiku ühiseks tegutsemiseks, mille eesmärk on jõuda 2030. aastaks maailma jätkusuutliku toitmiseni.

Komitee hinnangul on kõigi toidutarneahelasse kuuluvate ettevõtjate stabiilne ja mõistlik sissetulek vajalik, et tagada jätkusuutlikud ja püsivad edasised investeeringud põllumajanduse keskkonnatehnoloogiatesse ja kliimasõbralikesse tehnikatesse.

Toidutootmise keskkonnamõju vähendamine

Komitee kinnitab, et ükski toidutootmissüsteem üksinda ei suuda maailma ohutult toita, aga erinevate tavapäraste, uuenduslike ja agroökoloogiliste tavade kooslus võiks

aidata paremini tegeleda praeguste toidutootmissüsteemide poolt keskkonnale ja kliimale avaldatava mõjuga. Eelkõige võiks täppispõllumajanduse (mis hõlmab IKT ja satelliitsüsteemide edasiarendamist) ja agroökoloogia kooslus täiendada tavapärasest põllumajandust, võimaldades selliste põhimõtete ja tavade komplekti, mis on mõeldud põllumajandussüsteemide jätkusuutlikkuse suurendamiseks, sh näiteks biomassi parem kasutamine, biomassi varude parem ladustamine ja mobiiliseerimine, soodsate mullastikutinimuste tagamine, põllumajanduskultuuride mitmekesistamise edendamine ning pestitsiidide kasutamise minimeerimine.

Suletud põllumajandusmudelite tugevam toetamine võib viia fossiilkütusevaba põllumajanduseni. Ühise põllumajanduspoliitika reformi käigus on võetud kasutusele meetmete kooslus (rohestamine, põllumajanduse kliima- ja keskkonnatoetusavad jms), mida võib käsitada sammuna õiges suunas.

ELi poliitikameetmed ning konkreetsed teadus- ja innovatsiooniprogrammid kombinatsioonis toidutootjatele suunatud rahaliste stiimulitega peaksid edendama järkjärgulist üleminekut fossiilkütustevabadele põllumajandusmudelitele ning toetama ressurside, sh maa, vee ja toitainete tõhusamat kasutamist kogu tootmissüsteemis.

Vähem jäätmeid

Toidujäätmete tekke vältimine ja vähendamine on toiduahela kõigi osaliste ühine vastutus. Komitee tunneb heameelt ringmajanduse pakettis esitatud komisjoni plaani üle rajada sidusrühmade platvorm, et aidata kujundada vajalikke meetmeid ning jagada parimaid tavasid toidujäätmete tekke vältimise ja vähendamise valdkonnas. Komitee kutsub komisjoni üles uurima, kuidas kohaldatakse liikmesriikides tegevlikkuses toidukasutuse hierarhiat, sh seoses majanduslike stiimulitega, mis võivad anda ettevõtjatele vastu-

olulisi signaale. Jäätmehierarhia tõhusa kohaldamise toetamiseks kutsub komitee samuti vaatama läbi määruse (EÜ) nr 1069/2009, et lubada inimtarbimiseks sobimatu toidu kasutamist loomasöödana, kui see on ohutu.

Kõik algab tarbimisest

Jätkusuutlikke toiduvalikuid tuleb edendada, suurendades nende kät-

tesaadavust ja juurdepääsetavust tarbijate jaoks. Jätkusuutlike toiduainete tarbimist tuleks soodustada, luues keskkonnasäästlike riigihangete või muude lähenemisviiside abil suurema nõudluse turul. Komitee kutsub liikmesriike üles vaadata läbi riiklikud toitumissuunised, et peegeldada jätkusuutlikkust, ning toetada toitumisalast haridust koolide õppekavades. EL peaks sa-

muti edendama päritolu märgistamist, toiduainete jätkusuutlikkust selgelt väljendavate märgistuste ning ELi-üleste tervislikumat toitu ja toitumist käsitlevate visuaalsete reklaamikampaaniate väljatöötamist.

Loe pikemalt: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.nat-opinions.37923>

Põllumajandusturgude kõrgetasemeline ekspertgrupp koos põllumajandusvolinik Phil Hoganiga. Foto: Euroopa Komisjon

Cees Veerman põllumajandusturgude tulevikust: imesid teha ei ole võimalik, keskenduge struktuurimuudatustele

Mai lõpus Hollandis toimunud Copa-Cogeca presiidiumi koosolekul tutvustas DG AGRI kõrgetasemelise põllumajandusturgude ekspertgrupi juht Cees Veerman grupi tegevuskava ja seni saavutatut. Tegum on 10 liikmesriigist pärit 12 eksperdist koosneva grupiga, kes on koostamas raportit EL põllumajandusturu toimimise kohta ning raporti põhjal esitatakse komisjonile soovitud edasiste poliitika kujundamiseks.

Veermani sõnul on veel vara tulemustest rääkida. Seni on kõne all olnud näiteks turu läbipaistvus - milliseid andmeid liikmesriigid esitavad, kas need on usaldusväärsed ja värsked; millised võivad olla hinnakõikumised tulevikus, kuidas toimub riskide hajutamine osapoolte vahel, põllumajandussektori väliselt. Vaadeldak-

se lepingulisi suhteid, ebaausate kaubandustavade mõju, võimalikke kollektiivseid eneseabivahendeid individuaalsete põllumeeste jaoks, näiteks konkurentsiseaduse raames; finantsinstrumente ning teid, kuidas need kättesaadavaks teha, näiteks laenu- de näol.

ÜPP tulevikku kommenteerides sõnas Veerman, et üldiselt on oodata suuri poliitilisi muutusi. Muutumas on Euroopa Komisjoni ja parlamendi fookus põllumajandussektori toetamisel – farmeri toetamisest maksumaksja raha eest liigutakse pigem nn farmeri eneseabi toetamisele. Globaliseerumist ja turule suunatuse protsessi ei saa tagasi pöörata. Piimakvoodi kehtivuse lõppu nähti vabanemispäevana, kuid reaalsus kujunes teistsuguseks Venemaa impordikeelu ja teiste tingimuste kokkulangevuse tõttu; kvoodi taastamine aga ei tule kõne alla. Tulevikus on igasuguste toetuste maksimise eel-

gimuseks struktuuriline kohandamine ning säästlik tootmine. Esile on kerkinud uusi valdkondi, mis nõuavad maksumaksja raha (nt põgenikekriis). Ees on ootamas rasked ettevõtmised. Ekspertgrupp saab siinjuures aidata, kuid mitte imesid teha. Üldine eesmärk on parendada farmeri positsiooni tarneahelas, millest ka põllumajandusvolinik Hogan on isiklikult väga huvitatud.

Ühist lahendust kõigile ei ole, kavas on välja pakkuda erinevaid võimalusi. Selleks kogutakse andmeid nn parimatest praktikatest, sh väljastpoolt Euroopa Liitu. Ekspertgrupp soovib, et selleteemaline arutelu hoo- gustuks ka organisatsioonides ning teretulnud oleks nende kaastöö.

Copa-Cogeca on oma seisukoha välja töötamiseks loonud töögrupi. Oodatud on ettepanekud ning info nn parimate praktikate, aga ka reaalelus ebatõhusaks osutunud meetmete ja läbikukkumiste kohta.

Põllumajandusvolinik valmistab ette uut abipaketti kriisi leevendamiseks piimandussektoris

Juuni lõpus toimunud EL põllumajandusministrite nõukogu koosolekul teatas volinik Phil Hogan, et ettevalmistamisel on uus abipakett piimatootjatele. Eeldatavasti suunatakse erakorralised maksed neile, kes vähendavad tootmist eesmärgiga turgu tasakaalustada.

Hogani sõnul kasvasid piimatarned EL-s 2016. aasta esimese nelja kuu

jooksul 5,6% võrreldes eelmise aasta sama ajaga. EL eksport aga ei suuda kaugeltki tootmise suurenemisega toime tulla, seega on nõudluse ja pakkumise tasakaalustamine vajalik. Seni ei ole liikmesriigid artikli 222 (kokkulepped tootmise vabahtlikuks piiramiseks) rakendamise vastu kuigivõrd huvi üles näidanud.

Volinik ei kõnelenud abieelarve suurusest ega allikast, kuid tõenäoliselt on see võrreldav 2015. aas-

ta septembrikuisse abipaketiga (ligi 500 miljonit eurot). Hogan kutsus kaheksat liikmesriiki, kes eelmist abi veel välja maksnud ei ole, seda koheselt tegema.

Juulis esitab volinik eeldatavasti ettepaneku vähese tähtsusega riigiabi (*de minimis*) piirmäära tõstmiseks 15 000 eurolt 30 000 euroni kolme aasta jooksul, mis rakendatakse edasise 5-6 kuu jooksul.

Copa-Cogeca soovib Euroopa Liidult kiiret abi põllumeeste likviidsusprobleemi leevendamiseks

Copa-Cogeca piimanduse töögrupp on koostamas ettepanekuid piimanduskriisi leevendamiseks. Eraldi käsitletakse lühi- ning pikema perspektiiviga meetmeid.

Kuigi Taani ja Hollandi piimandusturul on märgata väikesi positiivseid arenguid, on kõikide liikmesriikide piimatootjate põletavaim valuküsimus likviidsusprobleem. Mõned Copa-Cogeca liikmed väljendasid erilist muret noortalunike pärast, kes on hiljuti teinud suuri investeringuid ning samal ajal on õhukese finantsajaloo tõttu pankade silmis kõige ebausaldusväärsemad kliendid, mis sunnib kriisi tingimustes tootmist lõpetama. Seega otsustati EL-lt nõuda kiiresti täiendavat rahalist abi kriisi madalpunkti ületamiseks.

Abi jaotamine põhjustab vaidlusi

Tuliseid vaidlusi põhjustasid aga võimaliku rahalise abi jaotamise põhimõtted. Lõunapoolsemad riigid (Itaalia, Hispaania, Portugal, Prant-

susmaa) nõudsid häälekalt, et igasugused meetmed peaksid olema kõikidele liikmesriikidele ühised ning rakenduma kohustuslikult ja ühtmoodi, et vältida konkurentsimoonusi. Samad riigid soovisid rahalise abi suunata ajutiseks tootmise vähendamiseks, mis aga oli vastuvõetamatu piima eksportivatele riikidele ehk Saksamaale, Skandinaaviamaadele, Ühendkuningriigile, Iirimale, Hollandile ja Balti riikidele, kelle hinnangul oleks see vastulus igasuguste turureeglitega ning selle asemel tuleks abiraha suunata likviidsusprobleemide leevendamiseks.

Saksamaa soovis võimalust edaspidigi riigiabi maksta, mida toetas ka Hispaania, ning ühtlasi rõhutas vajadust üle vaadata tootja-töötleva (ühistu) suhted, mis peaksid võimaldama ise nõudluse ja pakkumise vahekorda korrigeerida. Ettepanek ühistuid tugevdada (nt nende liitmisel) toetasid üldiselt kõik riigid, nagu ka nõuet mitte kasutada suunatud abi andmiseks EL kriisireservi ning soovitada komisjonil loobuda kvooditrahvide sissenõudmisest.

Soome peab vajalikuks ka abi struktuurimuudatuste läbiviimiseks. Abi võiks kasutada ka pensionile minevate ja tootmist lõpetada soovivate põllumeeste toetamiseks, et võimaldada neil soovi korral teha seda planeeritust varem.

Arutletakse ka pikaajaliste meetmete üle

Pikemaajalistest meetmetest räägiti lähemalt piima kohustuslikust päritolumärgistusest, mis põhjustab samuti rohkelt lahkavusi Copa-Cogeca liikmete vahel. Kohustusliku päritolumärgistuse idee vedaja on traditsiooniliselt Itaalia, samas kui Põhjala riigid ja Saksamaa suhtuvad sellesse üpris jahedalt. Prantsusmaa esindaja aga teavitas hiljutisest meelemuutusest: varem oldi päritolumärgistuse vastu, kuid nüüd leitakse, et kriisi tingimustes võiks kohustuslik päritolumärgistus hoopiski kasuks tulla. Arutelud pikaajaliste meetmete osas jätkuvad ning liikmesorganisatsioonide ettepanekud on teretulnud.

Glüfosaadi-saaga saab lahenduse juulis

Euroopa Komisjon otsib võimalusi glüfosaadi kasutamise loa pikendamiseks järgmiseks 18 kuuks. Euroopa Liidus enimkasutatud herbitsiidi praegune kasutusloa kaotab kehtivuse 30. juunil.

Peale korduvaid erimeelsusi kõikides institutsioonides toimus 24. juunil hääletus apellatsioonikomitees, mis ei saavutanud samuti hääletenamust. EL volinike komitee pidi küsimust arutama 27. juunil, kuid see lükkus edasi Brexiti-teemalise erakorralise koosoleku tõttu.

Nüüd on kavas algatada kiireloomuline kirjalik protseduur ning otsus vastu võtta juunikuu viimasel päeval ilma lisaaruteluta. Tõenäoliselt ei ole vastuolusid selle ettepaneku kinnitamisel ning seega pikendataks praegust litsentsi ajutiselt 18 kuu võrra, mis annab lisaaega Euroopa Kemikaalide Agentuurile (*European Chemicals Agency*) uue riskianalüüsi läbiviimiseks, nagu on nõudnud mitmed liikmesriigid.

Europarlament muutis komisjoni esialgset ettepanekut

13. aprillil hääletega 374 poolt, 225 vastu ja 102 erapooletut vastu võetud resolutsioonis ütlesid saadikud, et Euroopa Komisjon peaks glüfosaadi turule lubamist pikendama vaid järgmiseks 7 aastaks, mitte 15 aastaks, nagu esialgse ettepaneku kohaselt plaaniti.

Võttes arvesse muret glüfosaadi võimalike kantserogeensete ja endokriinseid häireid põhjustavate omaduste kohta tuleks selle turulelubamist pikendada vaid seitsmeks aastaks ja mitte lubada mitteprofessionaalset kasutusviisi. Saadikud nõudsid, et kiires korras oleks tagatud glüfosaadi klassifitseerimise sõltumatu läbivaatamine ning et Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) avalikustaks viivitusega kõik teaduslikud tõendid, mille põhjal määrati glüfosaadile soodne klassifikatsioon.

Samuti kutsuti Euroopa Komisjoni üles mitte heaks kiitma ühtki mitteprofessionaalset glüfosaadi kasutusviisi.

Lisaks paluti Euroopa Komisjonil esitada uus rakendusmääruse eelnõu, et käsitleda paremini glüfosaadi sisaldavate herbitsiidide säästvat kasutamist ja kiires korras tagada glüfosaadi üldise toksilisuse klassifitseerimise sõltumatu läbivaatamine.

Ülekaalukat avalikku huvi arvestades peaksid Euroopa Komisjon ja EFSA viivitamatult avalikustama kõik teaduslikud tõendid, mille põhjal määrati glüfosaadile soodne klassifikatsioon ning tehti ettepanek selle heakskiitmist uuendada.

Saadikud leidsid samuti, et on lubamatu glüfosaadi kasutamine põllukultuuri surmamiseks enne selle koristamist, eesmärgiga kiirendada küpsemist ja lihtsustada koristamist, kuna see toob kaasa palju suurema pestitsiidijääkide sisalduse lõplikus koristatud toodangus ning põhjustab seeläbi suuremat inimeste toidukaudset kokkupuudet.

Glüfosaadi mistahes kasutamist avalikes parkides, mänguplatsidel ja avalikes aedades või nende lähedal ei tohiks heaks kiita, lisavad nad.

Kompromissvariandina kasutusloa 9 aastaks

Võttes arvesse Europarlamendi ettepanekuid pakkus Komisjon uue variandina välja kinnitada glüfosaadi kasutusloa 9 aastaks. Ettepanek ei saavutanud kvalifitseeritud hääletenamust EL esindajate alalises komitees, mistõttu esitati see kinnitamiseks apellatsioonikomiteesse. Juuni lõpus toimunud apellatsioonikomitee koosolekul hääletasid Malta ja Prantsusmaa ettepaneku vastu, Saksamaa, Belgia, Itaalia, Kreeka, Austria, Portugal ja Luksemburg jäid erapooletuks ning ülejäänud riigid toetasid ettepanekut. Liikmesriikide eksperdid on vahepeal kohunud arutlemaks glüfosaadi kasutamissoovituste ning keeldude üle. Kõne all on ka kaasneva koostisaine talloamiini keelustamine terviseriskide tõttu.

Copa-Cogeca nõuab glüfosaadi kiiret tunnustamist

Copa-Cogeca on pühendunud terve käesoleva aasta kevade aktiivsele lobby-tegevusele kõikides EL institutsioonides glüfosaadi kasutusloa pikendamise huvides. Põllumeeste esindusorganisatsioon väljendab ülimat muret nimetatud taimekaitsevahendi kasutusloa võimaliku pikendamata jätmise mõjude kohta ning rahulolematust Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) teadusliku põhjenduse arvestamata jätmist EL institutsioonide poolt.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen ütles: "Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) on kinnitanud glüfosaadi ohutust ning eeldame, et liikmesriigid tunnustavad seda, kuna EL seaduste kohaselt peavad otsused olema teaduspõhised. Lisaks on EL institutsioonidel ja liikmesriikide juhtkondadel võtmeroll kõrgete toiduohutusnõuete toetamisel. On täiesti vastuvõetamatu, et Euroopa Komisjon keeras selja teadusele ning nõustus protseduuriga, mis võib viia toimeaine keelamisele."

Glüfosaat on EL-s laialdaselt kasutatav herbitsiid ning oluline vahend põllumeestele, sest see on kättesaadav kõikjal EL-s ning kõikides sektorites. Seda kasutatakse põhimõtteliselt nii teravilja- kui ka viinamarja-, puuvilja- ja oliivikasvandustes võitlemaks umbrohuga. Juhul, kui glüfosaadi kasutusloa EL-s ei pikendata, on toidutootmine ohus, kuna sellele ainele ei ole alternatiive. Lisaks põhjustaks keeld ebavõrdset konkurentsi kolmandate riikidega, kus seda kasutatakse ning tooteid eksporditakse EL-i. Peale selle on glüfosaat oluline säästlike põllumajanduspraktikate puhul nagu minimeeritud mullaharimine, mis aitab vähendada kasvuhooaegaste õhkupaiskumist ja mulla erosiooni. Glüfosaadi kasutamine aitab eemale hoida ka argessiivseid võõrliike, mis on peamisteks elurikkuse vähenemise põhjustajateks.

Kokkulepe mahepõllumajanduse reeglite üle lükkus edasi

Eesistujamaa Hollandi põllumajandusminister Martijn van Dam teatas, et „kõik osapooled olid kokkuleppele lähedal“ impordi kontrollimise ja tunnustamata koostisainete osas, kuid määruse struktuur, eriti tootmise reegleid puudutav osa, vajab veel edasist tööd.

Volinik Hogani sõnul on komisjon olnud leidlik ja konstruktiivne püüdes ületada lõhet EL nõukogu ja parlamendi vahel. Teemaga jätkab Slovakkia eesistumine, kes asub ametisse 1. juulil.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen kahetseb mahepõllunduse teemaatika edasilükkumist. Usume, et palju häid parandusi on juba tehtud

komisjoni esialgsesse ettepanekusse, näiteks segatootmise (mahe- ja tava- tootmise korraldamine ühes ettevõttes) jätkuv lubamine, mis võimaldab mahetootmisele järk-järgult üle minna. Siiski tuleks uued reeglid kiiresti paika saada, et põllumeestel oleks selge tegutsemisruum. Pikaajalist ebaselgust ei saa lubada, sest äri- ja investee- ringuotsused ei oota, sõnas Pesonen.

Ilmus raport taimetoitainete taaskasutamisest

Taimetoitainete kasutamisel mineraalväetiste ja loomasõnikuna on olnud oluline roll põllumajandustoodangu muljetavaldava kasvu saavutamisel möödunud sajandi jooksul. Nüüdseks oleme aga jõudnud olukorda, kus toitainete satumine loodusesse kahjustab keskkonda ja inimeste tervist.

Selle süsteemi põhjustatud kahju võib näha veekogude eutrofeerumises, õhusaastes, mis tekitab inimestele terviseprobleeme, kasvuhõõnegaaside heites, mis toob kaasa kliimamuutuse ning elurikkuse kahjustumises nii maal kui vees.

Euroopa RISE fondi esimees, endine keskkonnavolinik Janez Potocnik on öelnud, et lähiaastatel peame muutma praegust ressursimahukat majandusmudelit, et tagada toidujulgeolek Euroopas ja maailmas ning keskkonnanahoid. Kasvav toitainete lekimine loodusesse on soovimatu taga-

järg, millega tuleb koheselt tegeleda.

Raport näitab, et Euroopas saaks toitainete leket piirata kahe peamise tegevuse kaudu: loomsete toodete tarbimise vähendamine ning toitainete kasutamise edasine tõhustamine. Siiski saaks toitainete lekkimist keskkonda vähendada ka jäätmete kasutusele võtmisel toitainete allikana. See pakuks ühtlasi intelligentse võimaluse toitainete allikate mitmekesistamiseks Euroopas.

Raporti koostaja emeriitprofessor Allan Buckwell ütles, et iga tonn toitaineid, mis on jäätmetest „kinni püütud“ ja ümber töödeldud väetiseks, on tonni võrra vähem lekkeid vette, õhku, atmosfääri või maapinnale.

Analüüs näitas, et jäätmekäitluses oleks võimalik taaskasutada 2-5 miljonit tonni lämmastikku ja 0,6 miljonit tonni fosforit, mis tuleb veepuhastusjaamadest, sõnnikust ja toiduainete tarneahelast ning mida praegu ei kasutata põllumajandustootmises. Need kogused moodustavad teisisõnu 18-

46% lämmastikust ja 43% fosforist, mida Euroopa Liidus kasutatakse taimede väetamiseks.

Kuigi toitainete taastamine ja taaskasutamine saavad kaasa aidata Euroopa põllumajanduse liikumisele ringmajanduse suunas, ei toimu märkimiseväärset muudatust ilma ühise tegutsemiseta. RISE raport pakub välja 16 spetsiaalset tegevust, et viia toitainete taastamine ja taaskasutamine uuele tasemele.

Rural Investment Support for Europe (RISE) on sõltumatu sihtasutus, mille eesmärk on toetada jätkusuutlikku ning rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist maamajandust üle Euroopa, otsida võimalusi Euroopa maapiirkondade, sealse keskkonna, elurikkuse, kultuuri pärandi ja traditsioonide säilitamiseks. Sihtasutus töötab mõttekojana, koondades eksperte olulisemate keskkonna- ja põllumajandusküsimuste käsitlemiseks ning koostades kõrge kvaliteediga ja kõigile kättesaadavaid raporteid koos selgete soovitustega poliitikutele.

Copa-Cogeca peab väetisemääruse muudatusettepanekuid pealiskaudseteks

Copa-Cogeca tervitab ringmajanduse paketi raames tehtud ettepanekut väetiste määruse laiendamiseks orgaanilistele väetistele, et EL põllumehed saaksid suuremad valikuvõimalused ja pamera juurdepääsu. Samas

aga ei ole uutel reeglitel piisavat mõju kogu probleemi lahendamiseks.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesoneni sõnul on taimekasvatuse üks suuremaid kuluartikleid mineraalväetised, mis moodustavad keskelt-

läbi 30% taimekasvatuse tootmiskuludest. Muret tekitab komisjoni ettepanek, millega tahetakse kaadmiumi lubatud piirmäärat vähendada alla 60mg/kg P₂O₅, mis võib tõsta väetisetootmise hinda. Ühe lahendusena nähakse väetiste impordimaksude vähendamist.

Euroopa Komisjon nõuab Bulgaaria, Ungari, Läti, Leedu ja Slovakkia maaostu piiravate seaduste vastavusse viimist EL reeglitega

Euroopa Komisjon esitas ametliku nõude Bulgaariale, Ungarile, Lätile, Leedule ja Slovakkiale maaostu käsitlevate seaduste muutmiseks, sest praegusel kujul takistavad need kapitali vaba liikumist ning asutamisevabadust.

2003. aastal sõlmitud liitumisleping Euroopa Liiduga kehtestas liikmesriikidele üleminekuaja, mille jooksul tuli põllumajandusmaa omandamist reguleerivad rahvuslikud reeglid viia kooskõlla EL seadustega. Üleminekuaja lõppedes 2014. aastal võtsid Bulgaaria, Ungari, Läti, Leedu ja Slovakkia vastu uued põllumajandusmaa ostu reguleerivad seadused.

Need uued seadused sisaldavad mitmeid sätteid, Euroopa Komisjoni

hinnangul takistavad kapitali vaba liikumist ja asutamisevabadust. See võib vähendada huvi piiriüleste investeringute vastu. Mõned piirangud võivad olla õigustatud eesmärgiga takistada spekulatiivseid oste või teenida planeerimise või maaelu arengu poliitika huve, kuid siiski peaksid need olema proportsionaalsed ning mitte diskrimineerivad teiste EL riikide kodanike suhtes.

Komisjoni nõue esitatakse põhjendatud arvamuse vormis. Kui ülalnimetatud riigid ei vii oma seadusi EL reeglitega vastavusse kahe kuu jooksul, siis kaalub Komisjon nende riikide kaebamist Euroopa Liidu Kohtusse. Kirjad liikmesriikidele saadeti käesoleva aasta aprillikuus, kuid saabunud vastused on komisjonile endiselt murettekitavad.

Peamine probleem Bulgaaria ja Slovakkia rahvuslikes seadustes on nõue, et maa ostja peab olema riigi kauaaegne resident, mis on diskrimineeriv teiste EL riikide kodanike suhtes. Ungaris kehtib äärmiselt piirav süsteem, mis keelab maaostu juriidilistel isikutel ning kohustab ostjat ennast põllumajandustegevust viljelema. Lätis ja Leedus peavad maaostjad kvalifitseeruma põllumeesteks. Kuigi Komisjon nõustub, et kohalikud omavalitsused peavad olema võimelised põllumajandusmaa ostu-müüki korralikult reguleerima, et säilitada maa põllumajanduslikus kasutuses ning edendada kohalikku arengut, on mõned sätted liigselt piiravad ja diskrimineerivad just investeringute meelitamisel maaelu arengu valdkonda.

Copa-Cogeca hinnangul on läbirääkimised Mercosuri maadega vastuvõetamatud

Copa-Cogeca hoiatas, et tasakaalust väljas pakkumised EL läbirääkimistel Mercosuri maadega toovad EL põllumajandusele kaasa pöördumatu kahju.

EL põllumajandusministrid 20 liikmesriigist, sealhulgas Eesti minister, väljendasid viimasel nõukogu koosolekul muret sensitiivsete põllumajandustoodete lisamise pärast Mercosuri maadega peetavate vabakaubanduslepingu läbirääkimiste paketti. Kohtumisel EL eesistujamaa Hollandi mesindajatega hoiatas Cogeca president Thomas Magnusson katastroofiliste tagajärgede eest EL põllumajandusele, eriti veisekasvatusele. Samuti on EL sealihahinnad kriitilisel tasemel, olles madalamad kui 11 aastat tagasi. Piimandussektoris on hinnad langenud järjest

25 kuu jooksul ning teiselt poolt pigistavad põllumehi ka kõrged sisenemise hinnad.

Tösis muret põhjustavad käimasolevad EL-Mercosuri läbirääkimised, kuna uuringute põhjal riskib EL põllumajandussektor 7 miljardi euro suuruse kaotusega. Samal ajal on Mercosuri maad peamised EL-i eksportijad – 86% veiseliha ja 70% linnuliha impordist EL-i tuleb just nendest riikidest. Seetõttu ei ole eraldi hinnakvootide kehtestamine Mercosuri ekspordi edendamiseks vajalik, eriti tingimustes, kus EL ekspordivõimalused kõnealustesse maadesse on väga piiratud. Samuti ei ole läbirääkimiste tingimuste hulgas olnud keskkonnastandardid, toiduohutus ja jälgitavus.

Copa-Cogeca peasekretäri Pekka Pesoneni sõnul on täiesti lubamatu panna läbirääkimiste laua-

le tundlikud tooted nagu veiseliha, kuna Mercosuri poolt ei ole vastuseks tulnud ühtki positiivset pakumist. On tösis kahtlus, et Mercosuril ei ole huvi oma turgu täielikult avada, sest nad kasutavad seni ni õigustamatuid eksporditoetusi ja turukaitse meetmeid. Samuti ei toimi Mercosur ühise turuna, mistõttu tuleb tegeleda erinevate kaubandusreeglite ja turustusstandarditega. Soovitame Euroopa Komisjonil oma pakumine tagasi võtta ning EL põllumajandusministritel seda nõudmist toetada, lisas ta.

Euroopa Komisjon lubas põllumajandusministrite nõukogule, et enne uute pakumiste tegemist viiakse läbi mõju-uuring. Copa-Cogeca hinnangul tuleks uurida erinevate vabakaubanduslepingute kumulatiivset mõju, et adekvaatselt hinnata realselt saavutatavaid tulemusi.

Biomajandus 2.0 viib piisava rahastuse korral revolutsioonini säästlikkuse edendamisel

Hollandis Utrechti toimunud biomajanduse teemalisel konverentsil BioEconomyUtrecht2016 kutsus Euroopa Biomajanduse Liit (EUBA) üles ELi võtma maailmas juhtrolli suundumisel säästliku madala süsinikuheitega majanduse poole. Euroopas on olemas kõik võimalused saamaks maailma liidriks biomajanduses, juhul kui potentsiaal realiseerida ning saavutada poliitikakujundajate toetus.

Biomajandus hõlmab säästlikku tootmist taastuvatest toorainetest efektiivsete innovaatiliste tehnoloogiate abil. Selle väärtus on juba praegu 2 triljonit eurot aastas. Biomajandus pakub Euroopa tööd 22 miljonile inimesele, kuid potentsiaal edasiseks arenguks konkurentsivõime tõstmisel ja pikaajalise majanduskasvu saavutamisel on tohutu. Pariisi kliimakokkuleppe järgsel ajastul, mil on tugev surve heitkoguste vähendamiseks, pakub biomajandus tõhusat lahendust fossiilkütuste asendamiseks ning süsinikdioksiidi heidete vähendamiseks kuni 2,5 miljardit tonni aastas.

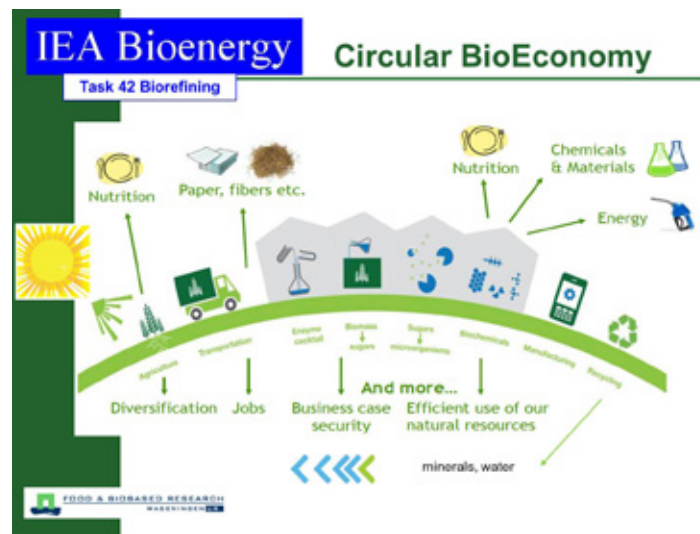
EUBA liikmed koos teiste huvipooltega tutvustasid Utrechi konverentsil soovitusi, mil viisil saaks Euroopa edendada biomajanduse tooteid näiteks riigihangetes. Raportis märgitakse, mida on vajalik teha EL, regionaalsel ja liikmesriikide tasandil, et luua uus dünaamiline turg kohalikult kasvanud biomajanduse põhiste toodetele.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen ütles: „Olema Euroopa biomajanduse arengu murdepunktis. EL strateegia on üle vaatamisel ning põhjust on nii rõõmustada heade saavutuste üle kui ka tunnustada vajadust uute meetmete kehtestamise järele. Vaja on raha-

lisi vahendeid innovatsiooni edendamiseks ja investeringuteks olemasolevatesse ja uutesse biomajandusel põhinevatesse väärtusahelatesse. Viimased on hea näide viisist, kuidas Euroopa saab arendada taastuvate toodete turgu ja liikumist ringmajanduse suunas.“

Euroopa Tärklisetootjate Liidu tegevjuht Jamie Fortescue lisas: „Euroopal on hulgaliselt taastuvaid ressursse, tööstuslik baas ning teadmised, et viia läbi biomajanduse revolutsioon. Nüüd on veel vajalik ligi meelitada rohkem kaasalööjaid ja investeringuid ning avatud ja osapooli kaasavat arutelu, mida toetaks vankumatu sektoriüleline poliitiline pühendumus. Tahaksime viie aasta pärast tagasi vaadata Utrechti kokkulepitule ja imetleda saavutatud tulemusi.“

EuropaBio's Industrial Biotech nõukogu esimees Stephan Tanda sõnas kokkuvõtteks, et EL institutsioonide toetuse ja juhtimise abil on liikmesriigid ja regioonid viimase viie aastaga läbi teinud suure arengu. Paljudes liikmesriikides on koostatud täpselt nende vajadustele vastavad tegevuskavad, mis aitavad saavutada elavat ja taastuvat biomajandust. Lisaks on suureks abiks olnud EL biomajanduse arengu rahastamine 3,7 miljardi euroga, mille tulemusena näeme uute piiriüleste partnerlusettevõtete sündi ja nutikamate ning säästlikemate toodete ja protsesside väljaarendamist. Selle potentsiaali rakendamine koos korraliku toetusega viib Euroopa maailma juhtivale positsioonile biomajanduses.

Hea teada

Maaeluministeriumi eestvedamisel on koostamisel ka Eesti biomajanduse strateegia aastani 2030: <http://www.agri.ee/et/eesti-biomajanduse-strateegia-aastani-2030>

EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

J. Vilmsi 53g
10147 Tallinn
Telefon: 600 9349
Faks: 600 9350
E-post: info@epkk.ee
<http://www.epkk.ee>

Lehe väljaandmist toetab:

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse